

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ TỰ PHÊ BÌNH VÀ PHÊ BÌNH TRONG CÔNG TÁC CÁN BỘ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

BÙI THANH THÙY*

Ngày nhận: 30/8/2022

Ngày phản biện: 3/10/2022

Duyệt đăng: 22/11/2022

Tóm tắt: Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định tự phê bình và phê bình là yếu tố quan trọng hàng đầu để xây dựng, chỉnh đốn Đảng ngày một vững mạnh, xứng đáng với niềm tin tưởng và sự ủng hộ của nhân dân. Tư tưởng này của Người cho tới ngày nay vẫn thể hiện tính đúng đắn và vẹn nguyên giá trị. Bài viết làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ; thực trạng và giải pháp nâng cao hiệu quả vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình vào công tác cán bộ ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Công tác cán bộ; tư tưởng Hồ Chí Minh; tự phê bình và phê bình; Việt Nam.

Đặt vấn đề

Tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình có vai trò ý nghĩa quan trọng, tạo thành một trong những nguyên tắc sinh hoạt đặc biệt của Đảng trong mỗi giai đoạn cách mạng. Để xây dựng, củng cố Đảng với một đội ngũ cán bộ chất lượng, vững mạnh cần tích cực học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhất là vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình. Có thể thấy, công tác cán bộ ở Việt Nam trong những năm vừa qua đã đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, thực trạng một bộ phận cán bộ, đảng viên tha hóa về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống đang là một khuyết điểm ảnh hưởng nghiêm trọng tới sự phát triển của Đảng. Quán triệt nguyên tắc tự phê bình và phê bình theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong công tác cán bộ là việc làm thường xuyên và đòi hỏi cấp thiết hiện nay.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ

Thứ nhất, tự phê bình và phê bình là nguyên tắc cần thiết của người cán bộ

Theo Hồ Chí Minh, tự phê bình và phê

bình là một nguyên tắc không thể thiếu giúp kịp thời nhìn nhận và chỉnh đốn hàng ngũ cán bộ Đảng. Người khẳng định, để một Đảng trong sạch, xứng đáng là Đảng cầm quyền, là niềm tin yêu của quần chúng nhân dân thì nhất thiết phải xây dựng được đội ngũ cán bộ có phẩm chất chính trị; mỗi đảng viên phải nêu cao tinh thần rèn luyện đạo đức cách mạng trong công tác sinh hoạt Đảng cũng như trong đời sống cá nhân. Người chỉ ra một sự thật tất yếu khách quan đó là con người, đảng viên hay một tổ chức đảng cũng sẽ có lúc vướng mắc phải sai lầm. Vì vậy cần phải chủ động, kịp thời khắc phục những hạn chế, thiếu sót. Muốn làm tốt điều này thì cần phải nêu cao tinh thần tự phê bình và phê bình. Người nhấn mạnh: “Phê bình cũng như uống thuốc. Sợ phê bình, cũng như có bệnh mà giấu bệnh. Không dám uống thuốc. Để đến nỗi bệnh ngày càng nặng” [3, tr.301].

Thứ hai, nhấn mạnh đến vai trò của tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ

Nêu cao tinh thần tự phê bình và phê bình giúp hoàn thiện đội ngũ cán bộ của Đảng. Tự phê bình và phê bình giúp cá nhân mỗi người dám chủ động, mạnh dạn nhìn vào điểm mạnh, điểm yếu của bản thân, tự nhận khuyết điểm và

* Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp.

2.2. Những hạn chế, bất cập

Thứ nhất, một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa tích cực học tập, bồi dưỡng, thực hiện theo tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình. Ở một số tổ chức đảng chưa quan tâm sâu sắc tới công tác tổ chức sinh hoạt, học tập tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình. Công tác học tập rèn luyện diễn ra thiếu thường xuyên; các tổ chức chưa đầu tư nguồn lực về thời gian, sắp xếp kế hoạch, cán bộ quản lý đào tạo bồi dưỡng để cung cấp nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh, tạo diễn đàn trao đổi thảo luận giữa các cán bộ về công tác tự phê bình và phê bình. “Việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa thường xuyên, một số suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; vẫn còn tình trạng nói không đi đôi với làm; không tuân thủ nguyên tắc của Đảng; quan liêu, tham nhũng, lãng phí, cá nhân chủ nghĩa, cơ hội, thực dụng, bè phái, gây mất đoàn kết nội bộ; chưa nêu cao ý thức trách nhiệm trước tổ chức, cơ quan, đơn vị, địa phương và nhân dân”[4, tr.178-179].

Thứ hai, nội dung, hình thức thực hiện tự phê bình và phê bình ở một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa hiệu quả. “Sinh hoạt chi bộ ở nhiều nơi vẫn còn hình thức, sinh hoạt chuyên đề chưa được coi trọng, tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu”[4, tr.190]. Việc tự phê bình, rút ra bài học kinh nghiệm để sửa chữa trong cán bộ vẫn chưa thực sự chủ động, tự giác, còn mang nặng tính hình thức. Một bộ phận cán bộ né tránh khuyết điểm của bản thân, hoặc là tâm lý né nang không nhìn thẳng vào yếu kém của tập thể. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng chỉ rõ: “Trong tự phê bình và phê bình, tình trạng né nang, né tránh, ngại va chạm vẫn còn khá phổ biến; một số cán bộ, đảng viên chưa tự giác nhìn nhận đúng mức khuyết điểm và trách nhiệm của mình trước những hạn chế, khuyết

điểm trong công việc được giao”[3, tr.43]. Có biểu hiện cán bộ lợi dụng vấn đề tự phê bình và phê bình để chia rẽ bè phái, lợi ích nhóm gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến đoàn kết nội bộ.

Thứ ba, việc tổ chức tự phê bình và phê bình ở một số nơi chưa chú trọng tính dân chủ, công khai; chưa phát huy hết vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong đóng góp ý kiến về công tác cán bộ. “Hoạt động giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên chưa hiệu quả”[1].

Thứ tư, ở một số cấp ủy, tổ chức đảng, công tác tự phê bình và phê bình chưa có sự gắn kết chặt chẽ với công tác kiểm tra, giám sát. “Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, tự phê bình và phê bình, công tác kiểm tra, giám sát của nhiều tổ chức đảng còn hạn chế”[1, tr.2]. Có thể nói, công tác kiểm tra, kỷ luật của Đảng đi trước, mở đường đang là bài học thực tiễn trong xây dựng, chỉnh đốn đội ngũ cán bộ đảng viên góp phần phát triển Đảng trong sạch vững mạnh. Tuy nhiên, việc giám sát, kiểm tra thực hiện tự phê bình và phê bình, đánh giá kết quả sau khắc phục, sửa đổi khuyết điểm ở một số tổ chức vẫn còn yếu kém. Việc nhận thức chưa đầy đủ và đúng đắn dẫn đến sai sót trong cách làm về công tác tự phê bình và phê bình. Những khuyết điểm lớn chưa được chỉ ra, hoặc có nêu ra nhưng chưa được làm rõ là do chưa làm tốt công tác kiểm tra, giám sát[2].

3. Một số giải pháp vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình vào công tác cán bộ ở Việt Nam hiện nay

Một là, đẩy mạnh học tập tư tưởng Hồ Chí Minh về tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ hiện nay

Trước hết các đơn vị chú trọng vào nghiên cứu tài liệu của Hồ Chí Minh để làm rõ hệ thống lý luận về tự phê bình và phê bình. Ban Tuyên giáo Trung ương phối hợp với cấp ủy

các địa phương tập trung nghiên cứu, trích dẫn những lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh về thực hiện tự phê bình và phê bình trong Đảng làm tài liệu học tập, bồi dưỡng, tuyên truyền sâu rộng đến cán bộ, đảng viên và tầng lớp nhân dân trên địa bàn. Bên cạnh đó cần “Kiên quyết, kiên trì thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI, Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về xây dựng Đảng gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh bằng các giải pháp mạnh mẽ, quyết liệt, đồng bộ để ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”[4, tr.236], nhất là những quan điểm, tư tưởng về tự phê bình và phê bình lấy đó làm căn cứ để kiểm thảo công việc của mỗi đơn vị, mỗi cán bộ.

Hai là, quán triệt quy định của Đảng về thực hiện tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ hiện nay

Các cấp ủy, cơ quan, đơn vị, địa phương và cán bộ, đảng viên phải thực hiện nghiêm túc các quy định của Đảng về tự phê bình và phê bình, đưa tự phê bình và phê bình thành nếp thường xuyên trong sinh hoạt Đảng và đảm bảo phát huy tính dân chủ, khắc phục tình trạng mất dân chủ hoặc bao che, áp đặt, trù dập, “chủ nghĩa cá nhân”, “lợi ích nhóm” trong tự phê bình và phê bình. Đối với những người nếu có khuyết điểm, sau khi tự phê bình và bị phê bình cần có kế hoạch và báo cáo cụ thể thời gian và biện pháp khắc phục. Thông qua các buổi sinh hoạt đảng tích cực tuyên truyền và quán triệt thực hiện để mỗi cán bộ, đảng viên hiểu tự phê bình và phê bình là động lực phát triển của Đảng, là nguyên tắc, chế độ thường xuyên trong sinh hoạt Đảng. Từ đó tác động sâu sắc tới nhận thức và hành động của cán bộ, đảng viên đối với việc chủ động thực hiện tự phê bình và phê bình theo tư tưởng Hồ Chí Minh, xứng đáng với chức trách, nhiệm vụ được giao.

Ba là, đổi mới nội dung, hình thức thực hiện tự phê bình và phê bình, phát huy mạnh mẽ vai trò của quần chúng nhân dân trong công tác cán bộ

Tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ hiện nay đòi hỏi phải được thực hiện nghiêm túc. Nguyên tắc tổ chức thực hiện cần bám sát từ trên xuống dưới, không né tránh lo sợ chức quyền, lấy người lãnh đạo, quản lý làm gương cho tới mỗi cán bộ, đảng viên. Nội dung tự phê bình và phê bình hiện nay bên cạnh việc đánh giá nhiệm vụ được giao, kết quả công tác còn cần chú trọng tới tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Duy trì thực hiện tự phê bình và phê bình thường xuyên, xem đây là nội dung quan trọng của sinh hoạt cấp ủy, tổ chức đảng. Đa dạng nội dung hình thức sinh hoạt Đảng một cách cụ thể, thiết thực như: nêu gương, kiểm điểm, phân tích, đánh giá, đề ra chủ trương, nhiệm vụ để giải quyết các vấn đề cấp bách về công tác cán bộ, đảng viên. Thực hiện có hiệu quả Quyết định số 218-QĐ/TW ngày 12/12/2013, của Bộ Chính trị, về “Ban hành quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền” để phát huy vai trò của nhân dân trong công tác phê bình cán bộ.

Bốn là, đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát nâng cao chất lượng tự phê bình và phê bình ở từng cấp ủy, tổ chức đảng

Để làm tốt công tác kiểm tra, giám sát, nâng cao chất lượng trong tự phê bình và phê bình theo tư tưởng, phong cách Hồ Chí Minh đòi hỏi các cấp ủy, tổ chức đảng tập trung xây dựng nghị quyết lãnh đạo làm cơ sở sơ kết, tổng kết kết quả hoạt động tự phê bình và phê bình; “coi trọng kiểm tra việc khắc phục hạn chế, khuyết điểm”[4, tr.237], có cơ chế đánh giá hiệu quả công tác cán bộ trước và sau khi cán bộ tự phê bình và được góp ý sửa chữa khuyết điểm. Từ đó đề ra biện pháp hướng dẫn, chỉ

đạo, rút kinh nghiệm kịp thời, trong tự phê bình và phê bình. Nêu cao vai trò của bí thư trong công tác kiểm tra, giám sát, kịp thời phát hiện những vấn đề nảy sinh trong đội ngũ cán bộ, đảng viên để có biện pháp khắc phục hạn chế, khuyết điểm và phát huy ưu điểm. Gắn với việc thực hiện tốt Quy định số 08-QĐ/TW, ngày 25/10/2018, của Ban Chấp hành Trung ương, về “Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương”. Đồng thời kịp thời khuyến khích, động viên những đảng viên sửa chữa tốt khuyết điểm, hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ.

Kết luận

Hồ Chí Minh đã chỉ rõ, tự phê bình và phê bình là việc làm cần thiết, quan trọng để xây dựng cán bộ và tổ chức đảng ngày một trong sạch vững mạnh. Hiện nay, tư tưởng của Người

được Đảng tăng cường quán triệt và vận dụng như một vũ khí sắc bén để chỉnh đốn hàng ngũ cán bộ, đảng viên. Tuy nhiên, thực tiễn tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ vẫn còn có những hạn chế nhất định, chưa đảm bảo tính nguyên tắc và hiệu quả. Vì vậy, mỗi tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên cần phải tích cực vận dụng tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhằm xây dựng cơ chế quản lý và kiểm tra, giám sát việc thực hiện tự phê bình và phê bình nói chung và tự phê bình và phê bình trong công tác cán bộ nói riêng. Đồng thời, phát huy mạnh mẽ vai trò của quần chúng nhân dân tham gia ý kiến vào công tác cán bộ ở các cấp để thực hiện tự phê bình, phê bình trong công tác cán bộ theo tư tưởng Hồ Chí Minh đạt được chất lượng và hiệu quả ngày càng cao ở các cấp ủy, cơ quan, đơn vị và địa phương.

Tài liệu tham khảo:

- [1] Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2021), Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 “*về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”*”, <http://tulieuvankien.dangcongsan.vn>
- [2] Trần Thị Anh Đào (2016), *Tự phê bình và phê bình của cán bộ, đảng viên hiện nay - thực trạng và giải pháp*, <https://ajc.hcma.vn>
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập II, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [5] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 5, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
- [6] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 11, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
- [7] Nguyễn Minh (2018), *Nêu gương tự phê bình và phê bình là xây dựng Đảng về đạo đức*, <https://dangcongsan.vn>